

Павло Загребельний

Роксолана

Переказ

Рогатин

Нещасна бранка, продана і проклята, йшла під чужим небом. Її душа плакала, це в її душі йшов дощ. Серце рвалося з грудей туди, де ніколи більше не будеш. — до втраченого Рогатина рвалась душа.

Ніколи вона не зазнає кращого.

Скрізь по вуличках нечистоти й омана. І кішки, тисячі кішок — улюблена тварина їхнього пророка. А може, ці муки не за її гріхи, а за гріхи тих, хто там за морем залишився. Вона згадує свого батька, отця Гаврила Лісовського, який всіх лякав гріхами. Дівчина мала батькову несамовитість і материн легкий норів.

Чотири роки тому пережила втрату матері, яку полонила орда, безслідно у палаючому Рогатині зник батько. Тепер її саму полонили, вона ніби померла і воскресла, але воскресла для тваринного існування. Єдиною розрадою були подорожі у думках до любого Рогатину. Вона бачила своє домашнє обійстя і дорогу до львівської брами, і зелень шляхів.

Отець Лісовський передрікав Рогатину кару біблійного Содома і Гоморри. Та як не лякав він своїх прихожан, все одно пожертвувань на церкву йшло мало. Тому постійно сім'я тримала велике господарство: по двору бігали ненажерливі величезні свині. Мама Олександра цілими днями колотила їм замішки.

Свиней Лісовський продавав на Рогатинському ярмарку, куди з'їжджались люди з Галича, Львова, Литви. Жартома його прозвали «отцем свино-паственим». Мати не переймалась своєю каторжною роботою. Ця маленька жінка походила з-над Пруту. Казали, що діти там народжувались від заїжджих князів. Одного разу наскочив у рогатинські ліси на полювання сам король Зигмунт. І Олександра Княздвірська дратувала свого чоловіка, боцїмто Настя не його дочка, бо король сподобав — таки Олександрю.

Настею назвав дочку панотець, можливо, на честь Ярославової коханки. У легенді про походження Рогатину розповідалося, що у ці ліси приїхав на полювання Галицький князь Ярослав Осмомисл зі своєю коханкою Насткою. Підчас полювання вона заблукала, а з гущавини лісу її вивів велетенський олень — рогач прямо до стійбища князівського. На цьому місці Ярослав звелів збудувати церкву, навколо якої виникло місто Рогатин, назване так на честь того оленя —